

ДО

Г-Н АСЕН ВАСИЛЕВ

МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

Относно: Проект на Наредба за реда за изготвяне и образеца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейности по предоставяне на услуги, за които се заплаща такса за битови отпадъци (ТБО) и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), публикуван за обществено обсъждане със срок до 24.02.2024 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВАСИЛЕВ,

„Еко Партнърс България“ АД е организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. В качеството ни на такава, през годините многократно сме настоявали и защитавали позицията за необходимостта от въвеждане на принципа „плащаш колкото изхвърляш“. В тази връзка изразяваме категорична подкрепа за приемане на наредба, която да въведе ясно принципите за определяне на ТБО според количеството събрани и третирани битови отпадъци. С цел максимална ефективност при въвеждане на основите за определяне на ТБО, предлагаме някои добавки, които смятаме, че са изцяло на принципна основа, позовават се на европейския опит и са изключително важни за осигуряване на всички възможности, предвидени в Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), както и максимално справедливо определяне на таксата.

1. Въвеждане на възможност за определяне на ТБО на база на реално изхвърлено количество битови отпадъци

В предложението за обществено обсъждане Проект на Наредба за реда за изготвяне и образеца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейности по предоставяне на услуги, за които се заплаща такса за битови отпадъци (ТБО) и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в Закона за местните данъци и такси (наричана по-долу за краткост „Наредба/та“), в изпълнение на нормативните изискванията в ЗМДТ, е предвиден редът за изготвяне и образеца на план-сметката (за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци), както и начинът за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите, предвидени в ЗМДТ (чл. 67, ал. 8). Тези основи са:

(8) Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме, са:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;

б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;

в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

а) брой ползватели на услугата в имота;

б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Същите тези основи са приведени и в Раздел II „Видове основи“ (чл. 10, ал. 3) от Глава трета „Изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите, предвидени в закона за местните данъци и такси“ в Наредбата. В последващите раздели (Раздел III; Раздел IV; Раздел V; Раздел VI) са описани начините за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на тези основи (Раздел III „Размер на частта от таксата за битови отпадъци според индивидуално определеното количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост“, Раздел IV „Размер на частта от таксата за битовите отпадъци според количеството битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събирането на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“, Раздел V „Размер на частта от таксата за битовите отпадъци според броя ползватели на услугата в имота“, Раздел VI „Размер на частта от таксата за битовите отпадъци според разгънатата застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот“).

В Наредбата обаче е **пропуснато** включването на раздел, описващ начина за изчисляване на такса битови отпадъци при прилагане на една от двете водещи основи (използвани в държави-членки на ЕС при прилагане на принципа РАУТ („плащаш колкото изхвърляш“) за формиране на таксата за битови отпадъци) при изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци за индивидуално определено количество битови отпадъци за имота), а именно: за **тегло** (т.нар. „weight-based schemes“, базирани на тегло (с измерване в килограми: kg), при които таксите за отпадъци се начисляват въз основа на теглото на отпадъците събрани в даден съд). В Наредбата това е въведено само за т.нар. „sack-based schemes“, базирани на чували, при които таксите за отпадъци се начисляват въз основа на броя на използваните чували за отпадъци, като напр. събиране само на отпадъци, изхвърляни в конкретни предварително заплатени чували (както е заложено в Раздел III „Размер на частта от таксата за битовите отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост“ и за т.нар. „frequency-based schemes“, при които таксите за отпадъци се начисляват въз основа на честотата/кратността, с която даден съд се обслужва, като този подход може да се комбинира със схеми, базирани на обем (както е заложено в Раздел IV „Размер на частта от таксата за битовите отпадъци според количеството битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събирането на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“) и тегло.

Нека обърнем по-специално внимание на текста (транспониран съответно в чл.10, ал.3, т.1, буква „а“ от проектонаредбата) в чл. 67, ал. 8, т. 1, буква „а“ от ЗМДТ:

(8) Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме, са:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:
  - а) **индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;**

С други думи, въз основа на този текст от ЗМДТ, в Наредбата (в Раздел III „Размер на частта от таксата за битови отпадъци според индивидуално определеното количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост“) са описани начини за определяне на таксата за битови отпадъци само за втората част („...**, включително** чрез торби с определена вместимост и товароносимост“;) от него.

Под трактовката „индивидуално определено количество битови отпадъци за имота“ (първата част от текста) се подразбира използването на различните видове водещи основи „тегло“ и „обем“) при определяне размера на таксата за битовите отпадъци. Тук е мястото да се отбележи, че те се прилагат частично и към момента в някои от общините в Р. България. Обикновено, когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци (в повечето от общинските наредби за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите са заложени такива опции), за основа при формирането ѝ се използва най-често „обем“ и „количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта (обема) на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“, като данъкоплатците предпочели този начин на заплащане на ТБО, декларират базови данни за имота, свързани с предварителното определяне на вида, вместимостта (обема) и броя на необходимите съдове, които ще използват (съобразени в повечето случаи с кратността/честотата на обслужването им). В община Велико Търново например, при определяне на размера на таксата за битови отпадъци се използва (в случаите при определяне според количеството на битовите отпадъци) опционално и количествена основа „тегло“. При предаване на разделно събрани рециклируеми отпадъци на площадката за предаване на разделно събрани битови отпадъци (намираща се в гр. Велико Търново, кв. "Чолаковци", ул. "Дълга лъка" № 9 Б) от

физически лица, при достигане на количество над 150 кг отпадък за година, на данъчно задълженото лице се възстановява сумата от 30 % от компонентите сметосъбиране и сметоизвозване, формиращи такса битови отпадъци за съответната година. Предадените на площадката разделно събрани отпадъци се измерват (в kg) посредством електронна везна, снабдена със специализиран софтуер. Срещу предоставяне на партидни номер на имота си, лицето получава уникален чип, с който може да се идентифицира всеки път когато посещава пункта. В софтуера се записват и съхраняват данните за всички количества разделно предадени отпадъци от съответните разделно събрани отпадъчни материали за всеки съответен партиден номер. При натрупване на въпросното количество (150 кг/г), се осигурява и връщането на тази част от таксата.

Към момента, на територията на две общини (Свиленград и Бургас) се тества внедряването на системи за измерване на количеството отпадъци на база 'тегло', чрез измерване на теглото (в kg) на отпадъците в съдовете за събиране на смесени битови отпадъци. На повдигащите устройства на специализирани сметосъбиращи автомобили със задно товарене са инсталирани динамични тегловни везни, измерващи теглото (с измерване на вдигнатите кофи и контейнери преди и след изпразването им в камиона) на отпадъците на всеки обслужен съд. Везната на камиона е свързана с бордови компютър, снабден със специализиран софтуер. Информацията от сензорите се изпраща в софтуерна платформа и на информационен портал за граждани, където се съхранява и анализира. Тази система позволява да се идентифицират съдовете (върху които предварително са монтирани RFID-тагове) при претеглянето им, като част от информацията се предвижда да бъде достъпна (през интернет браузер чрез клиентски акаунти, които допълнително ще бъдат раздадени на гражданите) за потребителите (в т.ч и чрез мобилно приложение), с цел проследяване на количествата отпадъци, образувани от тях. Тестовото въвеждане на системата за измерване на количеството отпадъци на база „тегло“ в Свиленград е част от проект *„Въвеждане на добра практика в Община Свиленград по пътя към нулеви отпадъци“*, финансиран (Договор № BG16M1OP002-2.009-0076) по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, процедура BG16M1OP002-2.009 „Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците“, приоритетна ос 2 „Отпадъци“. Една от основните цели на проекта е да се тества нов подход при калкулиране на такса 'битови отпадъци' чрез въвеждане на принципа PAYT (pay-as-you-throw). Подготвя се внедряването на такава система (с измерване теглото (в kg) на отпадъците в съдовете им за събиране чрез динамична тегловна система, инсталирана към повдигащото устройство на специализиран сметосъбиращ автомобил) и по проект *„Прилагане на интегриран модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци, генерирани на територията на гр. Дебелец, общ. Велико Търново“*, една от целите на който е разработване и въвеждане на пилотен модел за интегриран и иновативен подход за цялостно оптимизиране процеса на устойчиво управление на отпадъците, със създаване на условия за определяне на такса битови отпадъци с водеща основа „количество“ и прилагане на принципа „плащаш колкото изхвърляш“.

И така, както по-горе бе упоменато, системата PAYT („плащаш колкото изхвърляш“) в държавите членки на ЕС се практикува под различни форми:

- *volume-based schemes* - схеми, базирани на 'обем', при които таксите за отпадъци се начисляват въз основа на размера (брой и вместимост) на изпразнените съдове;
- *sack-based schemes* - схеми, базирани на 'чували', при които таксите за отпадъци се начисляват въз основа на броя на използваните чували за отпадъци, например събиране само на отпадъци, изхвърлени в конкретни (с определена вместимост и товарносимост) предварително платени чували;
- *weight-based schemes* - схеми базирани на 'тегло', при които таксите за отпадъци се начисляват въз основа на теглото на отпадъците събрани в даден контейнер;
- *frequency-based schemes* - честотно базирани схеми, при които таксите за отпадъци се начисляват въз основа на честотата (кратността), с която даден съд се обслужва (изпразва). Този подход може да се комбинира със схеми, базирани на обем и тегло.

Много често (в голяма част от държавите членки на ЕС) тези системи се използват в комбинация.

В таблицата по-долу е представена информация за някои държави-членки на ЕС, в които PAYT-схемите са широко използвани, като в последната колона са описани и отделните типове схеми (основи), прилагани във всяка една от тях:

Държава – членка на ЕС	Приложена PAYT	Тип схема
Австрия	Да	'Обем' и 'Честота'

Белгия	Да	'Обем', 'Честота', 'Тегло'
Чехия	Да	'Обем' и 'Честота'
Германия	Да	'Обем', 'Честота', 'Тегло'
Дания	Да	'Тегло'
Естония	Да	'Обем' и 'Честота'
Естония	Да	'Обем'
Финландия	Да	'Обем' и 'Честота'
Франция	Да	'Обем', 'Честота', 'Тегло'
Ирландия	Да	'Обем', 'Тегло' и 'Честота'
Италия	Да	'Обем' и 'Честота'
Люксембург	Да	'Обем', 'Честота', 'Тегло'
Нидерландия	Да	'Обем' и 'Честота'
Швеция	Да	'Обем', 'Честота', 'Тегло'
Словения	Да	'Обем' и 'Честота'
Словакия	Да	'Обем' и 'Честота'

Както е известно, таксите за битовите отпадъци, базирани на заплащане според количеството на изхвърляните отпадъци (системите PAYT) имат за цел да насърчат гражданите да разделят отпадъците си при източника на образуването им (а оттам и постигането на по-високи нива на рециклиране). С използване на системите PAYT, всеки потребител плаща според действителното количество генерирани отпадъци (като заплаща по-малко или нищо за рециклируемите отпадъчни материали отделени при източника), водещо и до по-справедливо разпределение на разходите при управлението на битовите отпадъци. PAYT-системите оказват благоприятно въздействие и върху процента на рециклиране. Колкото по-голям е дялът на населението, обхванат от такава система, толкова по-високи са нивата на рециклиране. Внедряването на PAYT предполага по-голяма ефективност при контрола по веригата на стойността на отпадъците, от произхода до крайната им дестинация, подобрявайки проследимостта на предоставяните от общините услуги по управление на отпадъците. Повишава се информираността на гражданите за реалната цена на генерираните от тях отпадъци и за въздействието на техните потребителски навици.

PAYT-системите в държавите членки на ЕС са проектирани по много различни начини. В това отношение те са категоризирани като „основни системи“ и „усъвършенствани системи“, с презумпцията, че усъвършенстваните системи биха били по-ефективни по отношение поведението на генераторите на отпадъци, предоставяйки по-силен икономически стимул за разделното им събиране. *Усъвършенстваните* PAYT системи осигуряват директен и видим икономически стимул в момента на генериране на отпадъците. Този подход включва и дружествата, събиращи отпадъците, които претеглят съдовете за отпадъци при обслужването им, така че лицата образувачи отпадъци да плащат според **теглото** на генерираните отпадъци. Друг пример са системите, базирани на чували, при които гражданите купуват чували (чували с определена вместимост и товарносимост) за събиране на отпадъци от общинските власти или от доставчиците на съответните услуги. *Основните* PAYT системи са най-често базирани на 'обем'-схемите, които зависят главно от размера (вместимостта) на съдовете, като понякога се взема предвид честотата/кратността на обслужването им при определяне на таксата за събиране. Такива системи включват подходи, при които домакинствата могат да избират броя и/или размера (обема) на съдовете за смесени битови отпадъци, които биват предварително договаряни.

В държавите членки от ЕС, PAYT-системите са често използван икономически инструмент. Повечето от тези държави вече разполагат с PAYT-системи, като са въвели и съответното законодателство регламентиращо използването им.

С течение на времето, системите за ценообразуване, базирани на **тегло**, стават все по-популярни в много европейски страни и региони. Редица проучвания в ЕС доказват, че моделът РАУТ базиран на 'тегло', потенциално насърчава много повече рециклирането (в т.ч. и предотвратяване образуването) на отпадъци, отколкото базираните на 'обем' системи.

Предвид тези факти (и гореизложената информация), е препоръчително в Наредбата да се включи в Глава трета „Изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите, предвидени в закона за местните данъци и такси“ и допълнителен Раздел, регламентиращ изчисляване размера на таксата за битови отпадъци с приложена основа **'тегло'**.

Въпреки че в Раздел IV „Размер на частта от таксата за битовите отпадъци според количеството битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събирането на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“ количеството отпадъци се интерпретира в тегло (упоменато в изчислителните формули в чл. 12, ал. 1,2,3 от проектонаредбата), то е функция на преобразуване съобразно плътността на отпадъка, съгласно нормите (за обемна плътност), определени от Български институт за стандартизация (както е записано в чл. 12, ал. 4 от проектонаредбата), което представя приблизителни тегловни стойности, за разлика от реалните такива, отчитани чрез прецизното измерване на отпадъка от везните (динамични и/или стационарни) инсталирани към съответните повдигащи устройства на сметосъбиращите автомобили, още при обслужване (изпразване) на дадения съд, с отразяване на данните в реално време, които биват обработвани, съхранявани и анализирани (през идентификационна система, бордови компютър и комуникационна система) в специализирана софтуерната платформа, използвана от общинските администрации и дружествата предоставящи услугите по събиране и транспортиране на отпадъци.

Ето защо, към създадените вече раздели (Раздел III; Раздел IV; Раздел V; Раздел VI) на проектонаредбата от Глава трета „Изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите, предвидени в закона за местните данъци и такси“, би следвало да се добави още един (допълнителен) Раздел, описващ изчисляване размера на таксата за битови отпадъци, въз основа на теглото на отпадъците събрани в даден съд (с цел прилагане на *weight-based* модела).

Този Раздел би могъл да изглежда по следния начин:

„Раздел .....

РАЗМЕР НА ЧАСТТА ОТ ТАКСАТА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ СПОРЕД КОЛИЧЕСТВОТО БИТОВИ ОТПАДЪЦИ ЗА ИМОТА, ОПРЕДЕЛЕНО СЪОБРАЗНО ТЕГЛОТО НА ОТПАДЪЦИТЕ СЪБРАНИ В ДАДЕН СЪД

Чл. .... (1) Годишният размер на частта от таксата за битови отпадъци за имота според количеството отпадъци, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд, се определя по следната формула:

$$T_w = E \times S_k,$$

където,

T_w – годишен размер на частта от таксата за битови отпадъци за имота според количеството отпадъци, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд;

E – размер на частта от таксата за битови отпадъци за единица основа според количеството отпадъци, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд;

S_k – количество на битовите отпадъци за имота в килограми, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд.

(2) Размерът на частта от таксата за битови отпадъци за единица основа според количеството отпадъци, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд, се определя по следната формула:

$$E = R_{ps} / S,$$

където,

E – размер на частта от таксата за битови отпадъци за единица основа според количеството отпадъци, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд;

Rps – разходите за сметка на таксата за битови отпадъци от план-сметката за извършване на услугите по чл. 5, ал. 2, т. 1 и/или 2 в общината;

S – прогнозно количество на битовите отпадъци в общината, които ще се съберат за календарната година, с изключение на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване, в килограми.

(3) Количеството на битовите отпадъци за един имот се определя по следната формула:

$$Sk = Sc_{(kg/y)},$$

където,

Sk – количество на битовите отпадъци за един имот в килограми, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд;

Sc (total kg/y) – общото количество на отпадъците за този имот в килограми, представляващо сбор (сумата) от всички извършени измервания на теглото на отпадъците от всички използвани за имота съдове за годината.“

Например, ако за даден имот се използват 3 /три/ броя съдове за събиране на отпадъците, то общото годишно количество (**Sc**) на отпадъците за този имот в килограми ще бъде изчислено по следната формула:

$$Sc_{(kg/y)} = Sn_{1(kg/y)} + Sn_{2(kg/y)} + Sn_{3(kg/y)},$$

където:

Sn_{1(kg/y)}, – количество на отпадъците за единия съд (съд №1) за събиране на отпадъци в имота в килограми, представляващо сумата от всички измервания на теглото на отпадъците в този съд, извършени за годината при обслужването му;

Sn_{2(kg/y)}, – количество на отпадъците за втория съд (съд №2) за събиране на отпадъци в имота в килограми, представляващо сумата от всички измервания на теглото на отпадъците в този съд, извършени за годината при обслужването му;

Sn_{3(kg/y)}, – количество на отпадъците за третия съд (съд №3) за събиране на отпадъци в имота в килограми, представляващо сумата от всички измервания на теглото на отпадъците в този съд, извършени за годината при обслужването му.

В случай че за даден имот се използва само един съд, то общото годишно количество (**Sc**) на отпадъците за имота в килограми ще представлява сумата от всички измервания на теглото на отпадъците само за този съд, извършени за годината при обслужването му.

Както вече бе споменато, при всяко изпрезване на даден съд в сметосъбирация автомобил, измереното (в kg) тегло на отпадъка в него се регистрира и записва (посредством компонентите на съответните идентификационни и комуникационни системи, с които е оборудван автомобила) през трансфер на данните в специализирана софтуерна платформа (използвана от общинските администрации), където отчетените данни се съхраняват, обработват и анализират. В системата автоматично се изчисляват измерените количества отпадъци от този съд за определен времеви период (седмица, месец, година и т.н.). Така, в края на календарната година, стойността на отчетеното от системата сумарно количество отпадък от този съд, се взема предвид при използване на горепредложените формули за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци с прилагана основа 'тегло'.

(4) Съдове за събирането на отпадъците могат да бъдат най-различни видове (контейнери, кофи, кошчета и други съдове).

(5) Всеки отделен съд, който се използва за определен имот, се зачислява предварително към него. Зачислените съдове се обзавеждат с индивидуални идентификационни транспондери/стикери, съдържащи уникален за имота код, позволяващ разпознаването им от съответните четящи устройства на обслужващите ги сметосъбиращи автомобили.

(6) Годишното количество на отпадъците събрани в даден съд представлява сумата от всички измервания на теглото на отпадъците в този съд, извършени за годината при обслужването му.

(7) Общото количество на отпадъците за даден имот в килограми, представлява сумата от всички извършени измервания на теглото на отпадъците от всички използвани за имота съдове за годината.

(8) Годишният размер на частта от таксата за битови отпадъци за задълженото лице според количеството отпадъци, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд, се определя като размерът на таксата по ал. 1 се разпредели към задължените за имота лица, в зависимост от притежаваните от тях идеални части.

(9) При многофамилните високетажни сгради (кооперации, жилищни блокове), разпределението на таксата към задължените лица ще става според прилаганите от общината технологични и технически решения, които осигуряват индивидуално отчитане на количествата отпадъци за всеки имот.

(10) При промяна на задължените лица в имота през годината или при новопостроена сграда, редът и срокът за заявяване, идентифициране и зачисляване на необходимите съдове се определя в наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси.

(11) При приемане на основа „количество битови отпадъци за имота, определено съобразно теглото на отпадъците събрани в даден съд“, общинският съвет, при определяне размера на таксата за битови отпадъци, може да приема допълнително диференциране съобразно вида на битовите отпадъци – смесени или разделно събрани отпадъци, включващи хартия и картон, стъкло, метали, пластмасата, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и биоотпадъци.“

Ефективното прилагане на PAYT-системите е свързано с широкото използване на съвременни технологични решения, включващи богат набор от технологични средства (различни идентификационни системи: компоненти на радиочестотни идентификационни (RFID) системи: транспондери (LF- и UHF-тагове) и стикери, табели/стикери с QR и баркодове за съдове, стикери/RFID-тагове за чували, четящи устройства, бордови компютри, сензори, антени, системи за комуникации и проследяване, 'on board' – тегловни системи, персонализирани чипове и карти за контролиран достъп, fill-level сензори, заключващи (гравитационни и електронни) системи за съдове ('waste bin lock'), боксове за покриване на съдове, батерии, специализирани софтуерни продукти и др.).

2. Предложения за допълване на разходните елементи на План-сметката

Описаните по-горе различни технологични решения попадат към момента в запис на чл. 6, ал. 2, т. 8 от Наредбата, където на една от разходните позиции е посочено **„контрол на дейностите, свързани с образуване, събиране, съхраняване и транспортиране на битовите отпадъци, включително използване на Глобална позиционираща система (GPS) и други технологични решения“** (отразена като разходни елементи **„контрол на дейностите, свързани с образуване, събиране, съхраняване и транспортиране на битовите отпадъци, включително използване на GPS и други технологични решения“** в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 и в Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1 от проектонаредбата).

Под *използване* на GPS и др. технологични решения, се подразбират и дейностите, свързани с опериране, поддръжка и администриране (и свързаните с тях разходи) на компонентите на тези технологични системи (решения), без да е упоменато тяхното придобиване. В тази връзка предлагаме да има отделно обособена разходна позиция, както следва:

- Създаване на нова точка в чл. 6, ал. 2 със следното съдържание:

„.....придобиване на технологични средства (GPS и други технологични решения) свързани с управление и контрол на дейностите по образуване, събиране, съхраняване и транспортиране на битовите отпадъци“.

- Съответно добяване на разходен елемент в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 и в Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1, както следва:

„....придобиване на технологични средства (GPS и други технологични решения) свързани с управление и контрол на дейностите по образуване, събиране, съхраняване и транспортиране на битовите отпадъци“.

Прави впечатление, че тези *„технологични решения“* не присъстват под никаква форма в разходните компоненти, свързани с услугата *„Поддръжане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината“*. По отношение на контрола на тези дейности, има само един запис (в чл. 6, ал. 6, т. 6 от проектонаредбата) на разходна позиция *„контрол на дейностите, свързани с предотвратяване изхвърлянето на битови отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, както и организиране на почистването им“* (отразена като разходен елемент в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 и Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1 от проектонаредбата).

Предвид широкото използване на вече споменатите технологични решения и при управление на дейностите по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване (почистване от битови отпадъци на улици, площади, тротоари, алеи, паркове, междублокови пространства, обособени детски площадки, гробищните паркове и други територии за обществено ползване в населените места и селищните образувания – метене, миене, събиране и транспортиране на битовите отпадъци, включително на битови отпадъци от канали, шахти, подлезни, надлезни, речни корита и дерета в границите на населените места), предлагаме да бъдат включени следните текстове в Наредбата:

- Нова точка в чл. 6, ал. 6 със следния текст: „**„,„,„,придобиване на технологични средства (GPS и други технологични решения) свързани с управление и контрол на дейностите по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината“**, и: **„управление и контрол на дейностите по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината, включително използване на GPS и други технологични решения“**“
- Съответно въвеждане на разходен елемент в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 и Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1 от проектонаредбата), както следва: **„придобиване на технологични средства (GPS и други технологични решения) свързани с управление и контрол на дейностите по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината“** и: **„управление и контрол на дейностите по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината, включително използване на GPS и други технологични решения“**.

Друг важен момент, на който би следвало да се обърне внимание е записът в чл. 6, ал. 6, т. 4, където на една от разходните позиции „*придобиване или ползване на транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по ал. 2*“ (отразена като разходен елемент „*придобиване или ползване на транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по услуга № 1*“ в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 и Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1 от проектонаредбата), както и на записа в чл. 6, ал. 6, т.5 от проектонаредбата и на придружаващата я разходна позиция „*поддържане на техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по ал. 2*“ (отразена като разходен елемент „*поддържане на техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по услуга № 1*“ в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 и в Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1 от проектонаредбата) свързани с услугата ‘Поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината’.

Освен упоменатите транспортни средства (и техника) за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване, тук трябва да бъдат включени и комуналните почистващи машини за метене и миене (в които попадат различните видове улични метачни машини (дизелови метачни машини монтирани на камион, дизелови и електрически компактни метачни машини, дизелови и електрически миникомпактни метачни машини), електрически комунални вакуумни машини, дизелови и електрически улични миещи машини, дизелови поливомиячни машини и др.) използвани при изпълнение на дейностите включени в чл. 6, ал. 6, т. 1 от проектонаредбата. Много често тези машини се дефинират събирателно като ‘*сметопочистваща техника*’. Оттук би следвало на съответните места да бъде добавено “*сметопочистваща техника*”, както следва:

- Нова разходна позиция в чл. 6, ал. 6, т. 4: **„придобиване или ползване на сметопочистваща техника и транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по ал. 2“**
- Нова разходна позиция в чл. 6, ал. 6, т. 5: **“поддържане на сметопочистваща техника и транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по ал. 2“**
- Съответен разходен елемент в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3: **„придобиване или ползване на сметопочистваща техника и транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите**

отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по услуга № 1“

- Съответен разходен елемент в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3: **„поддържане на сметопочистваща техника и транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по услуга № 1“**
- Съответен разходен елемент в Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1: **„придобиване или ползване на сметопочистваща техника и транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по услуга №1“**
- Съответен разходен елемент в Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1: **„поддържане на сметопочистваща техника и транспортни средства за събиране и транспортиране на битовите отпадъци от териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания, доколкото разходите не са включени в позиция по услуга № 1“**

В образеца на план-сметката липсва разходна позиция за придобиване на торби за събиране на битови отпадъци (свързана с прилагането на една от заложените в проектонаредбата основи за определяне размера на таксата за битови отпадъци - 'чрез торби с определена вместимост и товароносимост'). В тази връзка предлагаме в запис (в чл. 6, ал. 2, т. 1 от проектонаредбата) на една от разходните позиции „придобиване на съдове за събиране на битовите отпадъци“ (отразена като разходен елемент „придобиване на съдове за събиране на битовите отпадъци“ в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 3 и в Приложение № 2, Част 1 към чл. 16, ал. 1, т. 1 от проектонаредбата) свързана с услугата 'Събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране' да бъде добавено в скоби **'включително и торби'**: „придобиване на съдове (включително и торби) за събиране на битовите отпадъци“.

3. Предложения за прецизиране на текстове в Наредбата

Предлагаме да се обмисли необходимостта от въвеждане в другите раздели на Наредбата на следния предложен по-горе от нас текст, отчитащ спецификата на кооперациите, жилищни блокове и др.: **„При многофамилните високоетажни сгради (кооперации, жилищни блокове), разпределението на таксата към задължените лица ще става според прилаганите от общината технологични и технически решения, които осигуряват индивидуално отчитане на количествата отпадъци за всеки имот.“**

Съображенията ни за предложената текстова формулировка са продиктувани от различните технологични и технически решения, прилагани при различните контейнерни конфигурации (като напр.: 'със' или 'без' използване на идентификационни чипове/карти от ползвателите на контейнерите за контролиран достъп до тях; 'със' или 'без' използване на корпусни модули/боксове за контейнерите); поставяне на контейнерите 'във' или 'извън' клетки с ограничен достъп /с различен тип заключване: 'електронно'(с използване на системи за разпознаване) или 'гравитационно'/ и др.), обслужващи такъв тип сгради.

Към момента всички разпоредби на Наредбата са разработени с презумпцията за прилагането им единствено спрямо индивидуални имоти в сградите. Смятаме, че следва да се въведат разпоредби, които да осигурят максимална гъвкавост за общините да избират различни основи и технологични решения, според различните типове застрояване и различните специфики на имотите.

С уважение,

Антония Спасова

Прокурист на „Еко Партнърс България“ АД